

Sag C-913/19

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

13. december 2019

Forelæggende ret:

Sąd Rejonowy w Białymstoku (Polen)

Afgørelse af:

18. november 2019

Sagsøger:

CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Sagsøgt:

Gefion Insurance A/S [udelades] [(Danmark)]

[Udelades]

KENDELSE

18. november 2019

Sąd Rejonowy w Białymstoku VIII Wydział Gospodarczy (retten i første instans i Białystok, VIII. afdeling for handelssager) [udelades]

[Udelades] [dommerkollegiets sammensætning]

efter behandlingen den 18. november 2019 i Białystok

i et lukket retsmøde

sag anlagt af CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialno[ścią]

mod Gefion Insurance A/S (Danmark)

vedrørende betaling

truffet følgende afgørelse:

- I. På grundlag af artikel 267, stk. 2, TEUF forelægges følgende spørgsmål for Den Europæiske Unions Domstol:**
- 1) Skal artikel 13 stk. 2, sammenholdt med artikel 10 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område fortolkes således, at det i en tvist mellem en erhvervsdrivende og et forsikringsselskab, hvor førstnævnte fra en skadelidt person har erhvervet en fordring mod forsikringsselskabet, som opstod i forbindelse med ansvarsforsikring, ikke er udelukket, at retten kan have kompetence på grundlag af forordningens artikel 7, stk. 2, og artikel 7, stk. 5?**
 - 2) Hvis spørgsmål 1) besvares bekræftende, skal artikel 7, stk. 5, i [...] forordning nr. 1215/2012 [...] fortolkes således, at et selskab, der driver virksomhed i en medlemsstat, og som behandler skadesager vedrørende lovpligtig ansvarsforsikring for motorkøretøjer [org. s. 1] inden for rammerne af en aftale med et forsikringsselskab, som har hjemsted i en anden medlemsstat, skal anses for at være dette forsikringsselskabs filial, agentur eller anden virksomhed?**
 - 3) Hvis spørgsmål 1) besvares bekræftende, skal artikel 7, stk. 2, i [...] forordning nr. 1215/2012 [...] fortolkes således, at denne bestemmelse udgør et selvstændigt kompetencegrundlag for retten i den medlemsstat, hvor skadetilføjelsen er foregået, og ved hvilken ret den kreditor, der har erhvervet fordringen i henhold til ansvarsforsikringen fra den skadelidte, anlægger sag mod et forsikringsselskab, der har hjemsted i en anden medlemsstat?**
- II. Sagen udsættes, jf. artikel 177, stk. 1, nr. 31, i kodeks postępowania cywilnego (lov om civilproces), indtil sagen ved Den Europæiske Unions Domstol er afsluttet.**

Begrundelse

Faktiske omstændigheder

1. Den 28. februar 2018 skete der et trafiksammenstød, der involverede et køretøj, som var ejet af den forurettede part A. M., og et køretøj, der var ejet af den person, der var ansvarlig for skaden, som på det tidspunkt var ansvarsforsikret for brug af motorkøretøjer i henhold til en aftale indgået med Gefion Insurance A/S.
2. Den 1. marts 2018 indgik den skadelidte part en aftale med et autoværksted (registreret som interessentskab), hvorved hun lejede et erstatningskøretøj mod betaling. Denne samme dag overdrog den skadelidte som del af lejeordningen den fremtidige fordring på sagsøgte til autoværkstedet som betaling for lejeudgifter. Den 7. juni 2018, efter lejeperiodens udløb, udstedte autoværkstedet en moms faktura for tjenesteydelsen. [Org. s. 2]

3. Den 25. juni 2018 erhvervede sagsøgeren ved en overdragelse af fordringer retten til hos sagsøgte at opkræve det skyldige beløb for betaling af omkostningerne ved leje af erstatningskøretøjet fra autoværkstedet.
4. Ved skrivelse af 25. juni 2018 anmodede sagsøgeren sagsøgte om betaling af det beløb for leje, som fremgik af fakturaen. Anmodningen om betaling blev sendt til Polins, som er et selskab med begrænset hæftelse med hjemsted i Żychlin, som repræsenterer sagsøgtes interesser som udenlandsk forsikringselskab i Polen.
5. Skadesagen blev behandlet af Crawford Polska, et selskab med begrænset hæftelse, som handlede på sagsøgtes vegne. Ved en afgørelse af 16. august 2018 indrømmede Crawford Polska en del af det krævede erstatningsbeløb for lejeudgifter. Ifølge denne afgørelse blev fakturaen for leje delvist godkendt af dette selskab, idet det »handlede for og på vegne af Gefion Insurance A/S«. I afgørelsens afsluttende del var det anført, at en klage kunne indgives til Crawford Polska sp. z o.o. som den enhed, der var bemyndiget af forsikringselskabet.
6. Det var også anført i afgørelsen vedrørende kravet, at et søgsmål mod Gefion Insurance A/S kunne anlægges enten i henhold til bestemmelserne om almindelig kompetence eller ved en domstol, der har kompetence det sted, hvor forsikringstageren, den forsikrede, den begunstigede eller en anden berettiget person i henhold til forsikringsaftalen har bopæl eller hjemsted.
7. Den 20. august 2018 anlagde sagsøgeren sag ved en polsk domstol. Sagsøgeren henviste til støtte for denne domstols kompetence til de oplysninger, som sagsøgte havde offentliggjort om, at dets hovedrepræsentant i Polen var Polins sp. z o.o. med hjemsted i Żychlin. Sagsøgeren anmodede om, at dokumenter til sagsøgte skulle forkyndes på adressen for Polins sp. z o.o.
8. Den 11. december 2018 blev et betalingspåkrav udstedt, som blev forkyndt ved Polins sp. z o.o. adresse sammen med stævningen. **[Org. s. 3]**
9. I deres første processkrift (indsigelse mod betalingspåkravet) gjorde sagsøgte gældende, at kravet skulle afvises, fordi den polske domstol ikke havde kompetence. Sagsøgte henviste til artikel 5, stk. 1, i forordning nr. 1215/2012 som den bestemmelse, der fastlagde kompetencen. Sagsøgte anførte, at sagsøgeren hverken havde status som forsikringstager, forsikret eller begunstiget, men blot var en erhvervsdrivende person, der købte forsikringskrav i henhold til forsikringsaftaler, og derfor ikke kunne anlægge sag for en domstol i en anden medlemsstat end den, hvor forsikringselskabet har hjemsted.
10. Sagsøgte påberåbte sig Den Europæiske Unions Domstols dom af 31. januar 2018 i sag C-106/17 [Hofseo, EU.C:2018:50] til støtte for påstanden om afvisning. Sagsøgte påpegede den beskyttelsesfunktion, som er knyttet til artikel 13, stk. 2, i forordning nr. 1215/2012, og gentog i lighed med Domstolen, at en person, der udøver erhvervsmæssig virksomhed med at gøre erstatningskrav gældende i sin egenskab af aftalemæssig erhverver af sådanne krav, ikke kan drage fordel af den særlige beskyttelse, som forum actoris udgør.

11. I den efterfølgende del af sagsøgtes indsigelse henviste denne også til stævningens indhold.
12. Den befuldmægtigede radca prawny [polsk advokat], der repræsenterede sagsøgte, fremlagde en fuldmagt, som var udstedt til hende af Crawford Polska sp. o.o. på vegne af sagsøgte. Hun fremlagde også en fuldmagt af 31. maj 2016 udstedt af tegningsberettigede medlemmer af Gefion Insurance A/S' direktion til Crawford Polska sp. o.o. Denne fuldmagt omfattede »den fuldstændige behandling af forsikringskrav« og også »repræsentation af Gefion i alle sager [...] ved domstole og andre offentlige myndigheder«.
13. Som svar på påstanden om afvisning grundet manglende kompetence henviste sagsøgeren til, at sagsøgte er opført i fortegnelsen over forsikringsselskaber fra EU- og EFTA-medlemsstater, der er registreret i Polen [**org. s. 4**], og som er underlagt Komisja Nadzoru Finansowego (den polske finansielle tilsynsmyndighed, herefter »KNF«) tilsyn. Sagsøgte sælger forsikringspolicer i Polen, og det er ifølge sagsøgeren uacceptabelt, hvis et autoværksted, der udfører reparationsarbejder [uden kontantafregning og] mod overdragelse af erstatningskravet fra den skadelidte, ikke er i stand til at kræve betaling for disse reparationsarbejder ved den domstol, der har værneting for det sted, hvor skaden skete og reparationerne blev foretaget. Sagsøgeren har anført, at dette vil medføre, at autoværksteder vil nægte at udføre reparationsarbejder i tilfælde hvor forsikreren af den part, der er ansvarlig for skaden, er Gefion Insurance A/S, eller at kunderne vil skulle betale for reparationerne og selv søge kompensation hos sagsøgte.

Retlige bemærkninger

Begrundelse for forelæggelsen

14. Det skal indledningsvis bemærkes, at i overensstemmelse med artikel 3, stk. 2, i aftalen mellem Den Europæiske Union og Danmark meddelte Danmark ved brev af 20. december 2012 Kommissionen sin beslutning om at gennemføre indholdet af forordning (EU) nr. 1215/2012. Dette betyder, at Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område finder anvendelse i den foreliggende sag, hvor den sagsøgte part er et dansk forsikringsselskab.
15. I henhold til bestemmelserne om civilproces er en af rettens grundlæggende opgaver under hele proceduren at fastslå sin egen kompetence (artikel 1099, stk. 1, KPC). Hvis en sag er blevet behandlet af en retsinstans, som ikke havde kompetence, er proceduren en nullitet og ugyldig (artikel 1099, stk. 2, KPC). Parterne i den foreliggende sag har hjemsted i forskellige EU-medlemsstater. Dette betyder, at retten skal afgøre, om den har kompetence på grundlag af Rådets forordning (EF) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og

om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område. Retten anvender således EU-retten direkte. **[Org. s. 5]**

Dette er også begrundet i tilfælde af, at en sagsøgt part gør gældende, at den ret, hvor sagen er anlagt, ikke har kompetence.

16. Det retlige spørgsmål, der forelægges med henblik på en præjudiciel afgørelse, giver anledning til forskelle i de nationale domstoles praksis, idet disse har afsagt indbyrdes modstridende afgørelser under tilsvarende omstændigheder¹. Hvis denne situation fortsætter, vil det kunne medføre en de facto begrænsning af retten til adgang til en domstol for dem, som er tvunget til at anlægge søgsmål ved en domstol i en anden medlemsstat. I tilfælde af korte forældelsesfrister på tre år, kan dette betyde, at erstatningssøgsmål gøres ineffektive.

Relevante retsforskrifter

17. Sagsøgte har støttet sig til Domstolens dom af 31. januar 2018 i sag C-106/17, [Hofsoe, EU:C:2018:50], hvori Domstolen fastslog, »at artikel 13, stk. 2, i forordning nr. 1215/2012, sammenholdt med forordningens artikel 11, stk. 1, litra b), skal fortolkes således, at den ikke kan påberåbes af en fysisk person, som navnlig driver virksomhed med at gøre erstatningskrav gældende over for forsikringsgivere, og som påberåber sig en aftale om overdragelse af krav indgået med ofret for en trafikulykke i en sag mod skadevolderens ansvarsforsikringselskab, der har hjemsted i en anden medlemsstat end den medlemsstat, hvor den skadelidte har bopæl, ved en domstol i denne sidstnævnte medlemsstat«. Uden at gyldigheden af Domstolens ovennævnte argumentation drages i tvivl, bør det bemærkes, at den nævnte dom vedrørte faktiske omstændigheder, der afviger fra de, der foreligger i den nærværende sag. Sagsøgte ser bort fra den omstændighed, at selskabet udøver **[org. s. 6]** forsikringsvirksomhed på Polens område, hvor uheldet også fandt sted, og hvor erstatningskravet blev behandlet. Sag C-106/17 vedrørte derimod et tysk

¹ – Kendelse afsagt af Sąd Okręgowego w Szczecinie (den regionale domstol i Szczecin) af 16.5.2019, referencenummer VIII Gz 70/19 –

http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/jurysdykcja/1_55515000004027_VIII_Gz_000052_20_i_9_Uz_2019-05-16_001

Kendelse afsagt af Sąd Okręgowego w Szczecinie (den regionale domstol i Szczecin) af 16.5.2019, referencenummer VIII Gz 52/19 –

http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/iurvsdykcja/155515000004027_VIII_Gz_000052_2019_Uz_2019-05-16_001

Kendelse afsagt af Sąd Okręgowego w Szczecinie (den regionale domstol i Szczecin) af 13.6.2019, referencenummer VIII Gz 128/19 –

http://orzeczenia.torun.so.gov.pl/content/SN/151025000003027_VI_Gz_000128_2019_Uz_2019-06-13_001

forsikringssselskab, som var ansvarlig for skade forårsaget af en tysk statsborger, og det omhandlede færdselsuheld fandt sted i Tyskland.

18. Ordlyden af forordningens artikel 13, stk. 2, viser, at bestemmelserne i artikel 10, 11 og 12 kun finder anvendelse i forhold til de personer, der henvises til deri, som på grundlag af forskellige tilknytningsmomenter er privilegerede i forhold til at kunne anlægge sag. Dette bekræftes af 18. betragtning til nævnte forordning. Bestemmelserne i afdeling 3 er opbygget således, at de kun finder anvendelse i forhold til disse enheder. Samtidig forekommer det, at artikel 10 også giver disse personer mulighed for at anvende det værneting, der er angivet i artikel 7, stk. 5. Bestemmelserne i forordningens [kapitel II,] afdeling 3 foreskriver ikke enekompetence. De tilføjer blot – set i forhold til de almindelige kompetenceregler – særlige regler til fordel for den svagere part i en tvist.
19. I forbindelse med ovennævnte forordning opstår spørgsmålet om, hvorvidt bestemmelserne i afdeling 3 i tilfælde, der vedrører forsikringskrav, udelukker anvendelsen af afdeling 2. Dette støttes af den klare ordlyd i artikel 10. Tvivlen øges ved det første punktum i artikel 12, stk. 1, som bestemmer, at »i sager om ansvarsforsikring eller forsikring af fast ejendom kan forsikringsgiveren endvidere sagsøges ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået«. For så vidt angår ansvarsforsikring forekommer denne bestemmelse overflødig henset til artikel 7, stk. 2, med mindre man anlægger det synspunkt, at bestemmelserne i afdeling 3 regulerer alle forsikringsanliggender og således udelukker anvendelsen af artikel 7. I tilfælde af personer, som ikke kan benytte de muligheder, der er angivet i afdeling 3, vil dette betyde, at de vil skulle anlægge sag i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, dvs. ved domstolen ved sagsøgtes hjemsted (sæde). Dette ville udelukke de værneting, som er fastsat i artikel 7, stk. 2, og artikel 7, stk. 5.
20. De ovennævnte kompetenceregler i afdeling 3 er af udtømmende karakter for så vidt angår forsikringsager, men kun for kategorien af privilegerede personer. Således opstår spørgsmålet om, hvorledes kompetencespørgsmålet skal afgøres, når sagen ganske vist [org. s. 7] vedrører forsikring (det materielle krav følger af forsikringsretlige bestemmelser), men hvor sagsøgeren ikke er en person, der kan anses for at være den svagere part.
21. Når søgsmålet anlægges af en erhvervsdrivende, som fra den skadelidte part har erhvervet en fordring mod det ansvarsforsikringssselskab, der har forsikret den person, der er ansvarlig for skaden, er det den forelæggende rets opfattelse, at kompetencereglerne i forordningens [kapitel II,] afdeling 2 finder anvendelse. Afdeling 2 har overskriften »Specielle kompetenceregler«, hvilket skal forstås som en række retlige begivenheder, hvortil værnetinget skal knyttes, når afdeling 3-7 ikke finder anvendelse. Dette er grunden til at kompetencen er »speciel« – selv om den er underordnet i forhold til de regler, der er fastsat i afdeling 3-7, har den henset til indholdet af artikel 5, stk. 1, forrang i forhold til den almindelige kompetenceregel, der er fastsat i artikel 4, stk. 1.

22. Artikel 7, stk. 5, fastsætter udtrykkeligt, at en person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat i sager vedrørende driften af en filial, et agentur eller en anden virksomhed ved retten på det sted, hvor filialen, agenturet eller virksomheden er beliggende.
23. På samme tid bør det bemærkes, at Gefion Insurance A/S opererer på Polens område og er registreret i fortegnelsen hos »KFN« som et forsikringsselskab fra en EU-medlemsstat, der er tilmeldt i Polen. Selv om det ikke er under tilsyn af KNF, er det underlagt den tilsvarende myndigheds tilsyn i Danmark (Finanstilsynet). Dette kan betyde – og den forelæggende ret deler dette synspunkt – at selskabet handler i Polen gennem en »anden virksomhed« som omhandlet i forordningens artikel 7, stk. 5, og det a fortiori idet sagsøgte interesser i Polen varetages af Crawford Polska sp.z o.o., som foretager sagsbehandling af skadessager.
24. [Den forelæggende ret] bemærker, at den fremgangsmåde, som sagsøgte anvender, som består i at operere på en anden medlemsstats marked via to forskellige selskaber, som ikke er virksomheder i dette begrebs betydning i kodeks spółek handlowych (selskabsloven), kan give anledning til vanskeligheder ved fastlæggelsen af, hvilken enhed, der er ansvarlig for behandlingen af en skadesag [org. s. 8] og ved sagsanlæg mod forsikringsselskabet². Dette har således forårsaget adskillige klager til KFN, hvilket på sin side har medført en inspektion fra Finanstilsynet, som afslørede adskillige uregelmæssigheder³.
25. Ved fortolkningen af begreberne filial, agentur eller anden virksomhed har Domstolen anvendt to kriterier for at afgøre, om en handling, der vedrører en sådan virksomhed, er forbundet med en medlemsstat. Begreberne forudsætter for det første, at der foreligger et centrum for erhvervsudøvelsen, som udadtil varigt fremtræder som en repræsentation for hovedvirksomheden. Dette centrum skal have en ledelse og være materielt udstyret på en sådan måde, at det kan forhandle med tredjemand, således at denne ikke behøver at henvende sig direkte til hovedvirksomheden (dom af 18.3.1981, sag 139/80, Blanckaert & Willems, Sml. 1981, s. 819, præmis 11). For det andet skal tvisten vedrøre enten handlinger i forbindelse med driften af disse enheder eller forpligtelser, som de har påtaget sig på hovedvirksomhedens vegne, når disse forpligtelser skal opfyldes i den stat, hvor enhederne er beliggende (dom af 22.11.1978, sag 33/78 Somafer, Sml. 1978, s. 2183, præmis 13).

² – Anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Sąd Okręgowy w Poznaniu (Polen) den 15. januar 2019 — Corporis Sp. z o.o., Bielsko Biała mod Gefion Insurance A/S, København - sag C-25/19 (2019/C 164/12): Skal artikel 152, stk. 1 og 2, sammenholdt med artikel 151 i direktiv 2009/138/EF (1) og ottende betragtning til forordning (EF) nr. 1393/2007 (2) fortolkes således, at repræsentation af et skadesforsikringsselskab ved en hertil udpeget repræsentant omfatter modtagelse af et dokument, som indleder en sag om erstatning som følge af et trafikuheld?

³ – <https://www.finanstilsynet.dk/Tilsvni/Wurderinger-af-finansielle-virksomheder/2019/Gefion110719/Engelsk-version>

26. Efter den forelæggende rets opfattelse opfylder det selskab, sagsøgte gav til opgave at foretage sagsbehandlingen af skadessagerne, disse betingelser. Det har selvstændig retlig eksistens (en juridisk person) og er fuldt ud kompetent til at handle med retsvirkninger for forsikringsselskabet.
27. Det er ikke foreneligt med forordningens målsætning, hvis et udenlandsk selskab, der driver virksomhed (her konkret forsikringsvirksomhed) på en medlemsstats område, ikke kan sagsøges ved domstolene i denne **[org. s. 9]** medlemsstat. Som det anføres i 76. betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/138/EF af 25. november 2009 om adgang til og udøvelse af forsikrings- og genforsikringsvirksomhed (Solvens II): »Grundet unionsborgernes øgede mobilitet udbydes ansvarsforsikringer for motorkøretøjer i stigende omfang på tværs af landegrænser. For at sikre, at ordningen med grønne kort og aftalerne mellem de nationale foreninger af udbydere af motorkøretøjsforsikringer fortsat fungerer efter hensigten, bør medlemsstaterne kunne pålægge forsikringsselskaber, som på medlemsstaternes område udbyder ansvarsforsikringer for motorkøretøjer i henhold til reglerne om fri udveksling af tjenesteydelser, at være medlemmer af og deltage i finansieringen af den nationale forening og garantifonden, der er etableret i denne medlemsstat. Medlemsstaten, hvor tjenesteydelserne præsteres, bør pålægge selskaber, der udbyder motorkøretøjsforsikringer, at udnævne en repræsentant på medlemsstatens område for at indsamle alle nødvendige oplysninger i relation til erstatningskrav og repræsentere det pågældende selskab.«
28. I henhold til dette direktivs artikel 145, stk. 1, andet punktum, skal »et selskabs permanente tilstedeværelse på en medlemsstats område sidestilles med en filial, også selv om denne tilstedeværelse ikke har form af en filial, men blot af et kontor, der ledes af selskabets eget personale, eller af en uafhængig person, som har en fast bemyndigelse til at handle på selskabets vegne i lighed med et agentur«. Det foregående anførte taler for at behandle Crawford Polska sp. z o.o. som en anden virksomhed af sagsøgte som omhandlet i forordningens artikel 7, stk. 5.
29. På trods af den ovennævnte tvivl er den forelæggende ret tilbøjelig til at besvare alle de forelagte spørgsmål bekræftende. **[Org. s. 10]**

[Udelades] [Dommerens navn]